

@europa 23

EEN KRITISCH EMAIL EN FAXMAGAZINE OVER EUROPA WWW.ATEUROPA.NL VERSCHIJNT ELKE 2 WEKEN OP ZATERDAG

VERKIEZINGSEDITIONE 2

1^E JAARGANG, NUMMER 23, ZATERDAG 20 APRIL, 2002

PvdA en D66 blijven vragen om Europese sancties tegen Israël

Van Baalen (VVD): 'Europese druk op Israël werkt averechts'

Kamerleden Bert Koenders (PvdA) en Jan Hoekema (D66) willen dat minister Jozias van Aartsen van Buitenlandse Zaken zich bij zijn Europese collega's sterk maakt voor een hardere politiek jegens Israël. VVD kamerlid Hans van Baalen denkt dat dat 'averechts zal werken.'

Hans van Baalen, lid van de Tweede Kamer voor de VVD, ziet niets in sancties tegen Israël. 'Europa moet geen sancties tegen Israël afkondigen. Een Europese, actieve politiek met boycotts en politieke druk werkt alleen maar averechts. Van Aartsen doet er dan ook goed aan dat soort ideeën in de raad van ministers van Buitenlandse Zaken tegen te houden.' Dat is ook precies wat op maandag 15 april in Luxemburg gebeurde. In de raad van ministers van Buitenlandse Zaken stemde Nederland samen met Duitsland en Groot-Brittannië tegen een voorstel om economische sancties tegen Israël af te kondigen.

Bert Koenders, Tweede Kamerlid van de PvdA is het niet met van Baalen eens. 'Nu de missie van Powell mislukt is, is actie van Europa essentieel. De druk op Israël moet verhoogd worden. Degene die vinden dat Europa zich op de achtergrond moet houden bij het conflict, hebben ongelijk. Zowel uit veiligheids-overwegingen als uit moreel oogpunt is Europa met het conflict verbonden.'

Koenders probeerde met medeparlementariër Jan Hoekema van D66 donderdag 11 April van Aartsen zover te krijgen om op de top in Luxemburg voor sancties te pleiten en dienden daarover een motie in. De motie werd niet aangenomen nadat precies de helft van de kamer voor en de andere helft tegen stemden.

Koenders en Hoekema zijn van plan hun motie, waarin de vraag om sancties verwoord was, woensdag weer in te dienen. Hoekema: 'oorspronkelijk wilde wij een wapenembargo en een spoedbijeenkomst tussen de Europese Unie en Israël om Israël op de

burgerrechtensituatie in de bezette gebieden aan te spreken. Dat zou kunnen in het kader van het associatieverdrag, het handelsverdrag tussen de Europese Unie en Israël. Daarnaast wilden wij dat de EU haar ambassadeurs zou terugtrekken, maar dat punt lijkt nu een beetje achterhaald. In Duitsland en Frankrijk is, zeker nu de missie van Powell mislukt is, wel steun te vinden voor meer druk op Israël.'

- *Vervolg pagina 5* -

Inhoud @europa

@Europa volgt de verkiezingsstrijd. In *Stelling Europa* op actuele uitspraken over Nederland en Europa. Dit nummer: Paul Rosenmöller (GroenLinks): referendum over de uitbreiding, en Bas van der Vlies (SGP). Zie PAGINA 4 & 5. PAGINA 2: EU en Hongarije PAGINA 3: Val Nederlands kabinet PAGINA 6: Vervolg pagina 1 PAGINA 7: Column Paul Kapteyn

Vorming Europees asielbeleid lijdt onder versnipperde aanpak

Op 30 april komt de Europese Commissie met een voorstel voor een Europese richtlijn over het asielbeleid. Daarmee is echter nog lang geen sprake van een eenduidige Europese aanpak.

Op de Europese top in December 1999 werden de eerste afspraken gemaakt over een Europees asielbeleid. De voortgang was zo

traag, dat op de Europese top in Laken in december vorig jaar werd afgesproken dat de Europese Commissie vóór 30 april 2002 met een voorstel over minimumnormen voor asielprocedures moet komen. Pas tegen 2003 zal hier een richtlijn van zijn gemaakt, die in 2005 door de lidstaten in hun wetgeving is opgenomen. Stefan Kok, beleidsmedewerker van Vluchtelingenwerk Nederland, vindt de

trage voortgang 'ernstig'. 'De tijd dringt steeds meer voor Europese richtlijnen. Lidstaten bieden tegen elkaar op om een zo restrictief mogelijk asielbeleid te voeren. Die neerwaartse spiraal moet doorbroken worden, het is hoog tijd voor Europese asielbescherming.'

-*Vervolg op pagina 6*-

Nationalistische verkiezingsretoriek polariseert Hongarije

In Hongarije staat de linkse oppositie aan de vooravond van een verkiezingsoverwinning. Premier Viktor Orbán wendt alle middelen aan om het tij te keren. Volgens historicus Mark Pittaway en Renée Postma, NRC correspondent in Boedapest, gaat hij te ver.

Op 21 april vindt de tweede ronde van de Hongaarse parlementaire verkiezingen plaats. De winnaar moet Hongarije de Europese Unie binnen leiden. Er is in binnen- en buitenland veel kritiek op de harde campagne die door conservatieve regeringspartij Fidesz onder leiding van premier Viktor Orbán wordt gevoerd.

intimidatie

Mark Pittaway, Hongarije-deskundige aan de Britse Open University, noemt de campagne van de conservatieven 'intimiderend.' 'Onder leiding van president Orbán voert Fidesz een negatieve en agressieve campagne. Een hoge medewerker van de partij zette de toon door de linkse oppositie aan te raden zichzelf op te hangen. Ook heeft Fidesz de oppositie meerdere malen uitgemaakt voor 'landverraders.' De Hongaarse politieke arena is volgens Pittaway sterk gepolariseerd. 'De staatstelevisie is op de hand van de regering. De commerciële omroepen zijn kritisch en worden daarom automatisch geïdentificeerd met de linkse tegenstanders van Fidesz, de socialistische MSzP en de links-liberale SzDSz. De regering wendt nu verholene intimidatietechnieken aan, bijvoorbeeld door journalisten van de commerciële media te bestoken met belasterende sms-boodschappen.' Ook Péter Bajomy-Lázár, medewerker van de Hongaarse Press Freedom Service, veroordeelt de wijze waarop de huidige regering campagne voert. 'De regering gebruikt publieke gelden om conservatieve media te ondersteunen. De campagne van Fidesz is echter veel te agressief om Orbán als winnaar uit de bus te laten komen. De

Hongaren houden niet van zijn op Amerikaanse leest geschoeide campagnestijl.' Pittaway denkt ook dat de harde campagne uiteindelijk geen overwinning op zal leveren. 'Orbán zal de verkiezingen niet winnen. Zijn verlies is echter geen garantie voor een stabiel politiek systeem in Hongarije. Zodra er een links-liberale regering is, bestaat het gevaar dat de Orbán-aanhangers in de staatsmedia ontslagen worden. Het politieke klimaat kan hierdoor danig vergiftigd raken.'

anti-Hongaarse sentimenten

Renée Postma, correspondent voor het NRC Handelsblad in Hongarije, ondervond de tactieken van de regeringspartij aan den lijve. 'Tegen de buitenlandse media is door aan de regering verbonden kranten en televisie een aantal maanden geleden een enorme hetze gestart. In een populair televisieprogramma, waarin regelmatig antisemitische en xenofobe uitspraken worden gedaan, ben ik meerdere malen genoemd als een correspondent, die louter negatieve berichtgeving over Hongarije naar buiten brengt. In de regeringskrant Magyar Nemzet werd ik opgevoerd in de top-drie van anti-Hongaarse correspondenten.' Postma is verder bezorgd over de xenofobe gevoelens die de campagne van Fidesz losmaakt. 'Er is argwaan ten opzichte van buitenlanders en joden en het nationalisme viert hoogtij door Orbán's nadruk op "het toonaangevende Hongaarse volk".' Na de verkiezingen zullen deze emoties blijven bestaan.' Postma vreest echter niet voor een

instabiele situatie na de verkiezingen 'Het beleid van de toekomstige regering zal veel meer in het straatje van de Europese Unie passen dan nu in de verkiezingsretoriek doet geloven. Daarbij is weinig verschil tussen de conservatieven of de socialisten, die beiden het land zo stabiel mogelijk de Europese Unie willen binnenvoeren.' Ook ziet Postma ondanks alles geen gevaar voor de Hongaarse democratie. 'Hoewel Orbán kijkt hoever hij kan gaan, blijft hij uiteindelijk een democraat.'

verankering van de democratie

László Marác, Oost-Europa deskundige aan de Universiteit van Amsterdam, maakt zich geen zorgen over de verkiezingscampagne van Fidesz. Hij vindt juist dat de socialistische MSzP een agressieve campagne voert. 'Tot aan de eerste ronde van de verkiezingen heeft Orbán zich terughoudend opgesteld. De harde opstelling in de verkiezingen is een consequentie van het bipolaire politieke systeem dat zich ontwikkelt in Hongarije. Het is alles of niets voor degenen die om de macht strijden. De verliezer wordt hoe dan ook een sterke oppositiepartij. Dit is terug te vinden in de verkiezingsretoriek, waar de taal en de beloftes harder zijn dan de praktijk na de verkiezingen zal uitwijzen. Angst voor een instabiele democratie, die de toetreding tot de Europese Unie kan verhinderen, is daarom ongegrond. De democratie en democratische instellingen zijn inmiddels verankerd in Hongarije en van massademonstraties zal geen sprake meer zijn na de verkiezingen.'

Val kabinet in buitenland onverwacht

Loncle (Patri-Socialiste): 'Chirac moet voorbeeld nemen aan Wim Kok'

Ondanks de val van het kabinet-Kok is de vraag naar de verantwoordelijkheid voor Srebrenica nog niet geheel beantwoord. Volgens de voorzitter van de Franse parlementaire enquêtecommissie over Srebrenica, Francois Loncle, kunnen andere politici een voorbeeld nemen aan de zet van Kok.

Het aftreden van het kabinet-Kok naar aanleiding van het onderzoek van het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) over Srebrenica kwam buiten de landsgrenzen onverwachts. Francois Loncle, socialistisch parlementslid in de Franse *Assemblée*, en voorzitter van de Franse parlementaire enquêtecommissie over de val van Srebrenica, noemt het NIOD rapport een 'mooie academische zoektocht naar de waarheid.' Hij is echter 'verbaasd' over het aftreden van de regering: 'Ik vraag me af of het kabinet zou zijn opgestapt als er geen verkiezingen waren geweest. Er staan geen harde beschuldigingen tegen zittende politici in het rapport'. Ook Taylor Seybolt, chef van het Project Conflict en Vredesafdwinging aan het *Stockholm International Peace Research Institute* (SIPRI) toont zich verrast. 'Voor mij kwam het aftreden als een verassing. Je verwacht dat een regering een rapport aanvaardt, *mea culpa* roept, institutionele hervormingen doorvoert en het daarbij blijft.'

Kok: het voorbeeld

Loncle prijst Kok. 'Chirac zou een voorbeeld aan Kok moeten nemen. Die verantwoordelijkheid nemen past in een meer Angelsaksische politieke en filosofische cultuur, die in sommige opzichten diametraal tegenover de Latijnse politieke cultuur staat waar Chirac een voorbeeld van is.'

Met het opstappen van Paars is de vraag naar verantwoordelijkheid nog niet afgesloten. Volgens het NIOD rapport stond Dutchbat voor een onmogelijke taak. Loncle is minder tolerant. 'Het rapport is schappelijk over de soldaten. Het verbaast mij hoe de militairen, in Nederland en Frankrijk, zich achter de politieke verantwoordelijkheid verschuilen.' Edward Foster, hoofd van het Programma Europese Veiligheid aan het Britse Royal Unites Services Institute for Defence Studies (RUSI). 'Als je verwijten gaat maken, kan je de Nederlandse militairen een gebrek aan lef verwijten. Dat geldt voor Karremans. Als een commandant instort, verspreid zich dat onder de manschappen.' Seyboldt: 'Vanuit moreel en professioneel oogpunt hadden ze veel meer moeten doen. In Rwanda handelde de VN vredesmacht op eigen initiatief tegen de orders van de VN in en wist zo tienduizend levens te redden. Maar hun persoonlijke veiligheid werd minder bedreigd dan die van de Dutchbatters.'

Funbat

Uiteindelijk leggen Seyboldt en Foster de verantwoordelijkheid toch hogerop. Volgens Foster maakte de hele internationale gemeenschap zich schuldig aan wensdenken. 'Je kan geen vrede handhaven als er geen vrede is. Dutchbat stond bekend als *funbat*. Dat is leuk voor vredesoperaties gebaseerd op instemming van beide strijdende partijen, maar niet als je tussen twee vechtende partijen instaat. Iedereen wilde misdaden

voorkomen maar er was geen bereidheid zelf deel te nemen aan de gevechten. Het uitroepen van de veilige enclaves was bluf, waar de Serviërs zich niets van aantrokken. Er werd gedacht dat de morele autoriteit van de blauwhelmen gerespecteerd zou worden door mensen die niets geven om morele autoriteit. De Nederlanders krijgen nu de klappen voor het collectieve falen van de internationale gemeenschap.' Volgens Seyboldt gaat de ultieme verantwoordelijkheid 'tot bovenin de VN Veiligheidsraad, die de beslissing nam. Ook weten we dat de Nederlandse commandant luchtsteun vroeg en dat VN gezant Yusaki Akashi weigerde luchtacties te sanctioneren.'

Een interne aangelegenheid

In het door VN secretaris generaal Kofi Annan in November 1999 gepresenteerde rapport over Srebrenica nam de VN veel van de verantwoordelijkheid op zich, maar dit heeft geen consequenties gehad voor de posities van personen. Akashi's oude hoofdkantoor, de Hoge Vertegenwoordiging van de VN in Sarajevo, en het kantoor van de woordvoerder van de secretaris generaal in New York onthouden zich van commentaar: het aftreden is een Nederlandse interne aangelegenheid. Het NIOD-onderzoek moet nog gelezen worden. 'Daar zijn we nu mee bezig, maar zover we kunnen overzien komen de conclusies overeen met onze eigen bevindingen', aldus een VN woordvoerder.

STELLING EUROPA

De Europese Unie in de Nederlandse verkiezingen

Zorg, onderwijs, veiligheid. Zalnorm, immigratie...Europa? Vooralsnog is het Nederlandse Europabeleid nog geen verkiezingsthema. @Europa confronteert in de aanloop naar de verkiezingen in ieder nummer een aantal partijen met stellingen over de toekomst van Nederland in de Europese Unie. Deze keer Paul Rosenmöller, lijsttrekker van GroenLinks, en Bas van der Vlies, lijsttrekker van de SGP.

Er moet één Europees asiel-en immigratiebeleid komen.

Paul Rosenmöller lijsttrekker van GroenLinks:

‘Ik ben het daar mee eens. Door de onderlinge beleidsconcurrentie bevindt het asielbeleid in Europa zich in een neerwaartse spiraal. Als de ene lidstaat regels aanscherpt proberen de andere die weer in strengheid te overtreffen. Op de top van Tampere in Finland zijn in 1999 goede intenties geuit waar nooit iets van terecht is gekomen. Het volgende Nederlandse kabinet zou een gemeenschappelijk Europees asiel en immigratiebeleid dan ook tot een van de speerpunten van haar Europese ambities moeten maken.’

Bas van Vlies, lijsttrekker van de SGP:

‘We zijn geen voorstanders van één Europees stelsel. Wel zou er in ieder geval meer beleid op elkaar afgestemd moeten worden, asielopvang zou bijvoorbeeld meer gelijkmatig gespreid moeten worden over de EU-lidstaten. Meer samenwerking zal wel een verharding van ons asielbeleid tot gevolg hebben. We moeten daar ook weer voor uitkijken, en met de menselijke maat blijven meten. Ook hier zitten grenzen aan.’

De opkomst in Europa van rechtse partijen als die van Berlusconi in Italië, Rasmussen in Denemarken, Haider in Oostenrijk maar ook Fortuyn in Nederland zijn een gevaar voor de verdere integratie van Europa.

Rosenmöller:

‘Mee eens. De opkomst van rechts is een gevaar op tal van terreinen, ook voor de Europese integratie. Het nationalisme dat aan veel van deze partijen verbonden is zal het gezamenlijk oplossen van grensoverschrijdende thema’s in Europa niet makkelijker maken. Voor rechts is Europa eigenlijk af met de gemeenschappelijk markt en munt. Er is echter nog veel meer te doen. Minimumnormen op sociaal niveau zijn van essentieel belang voor een Europa waar vrijheid van goederen en personen heerst. Met de opkomst van rechts in Europa zullen dit soort stappen voorwaarts moeilijker worden.’

Van der Vlies:

‘Dat is wel een punt, maar het is de vraag of het een gevaar is. Het hoeft voor ons ook niet zo. Wij zijn voorstanders van samenwerking, niet van samengaan. Overigens om andere redenen dan rechts. Wij hechten waarde aan de soevereiniteit van de nationale staat. Het subsidiariteitsbeginsel, het principe dat alles op een zo laag mogelijk bestuurlijk niveau geregeld moet worden, houden wij hoog in het vaandel.’

Vervolg Stelling Europa volgende pagina

Door verdergaande Europese integratie is het onvermijdelijk dat het liberale Nederlandse euthanasie en drugsbeleid verdwijnt.

Rosenmöller:

‘Helemaal mee oneens. Nederland zou verdergaande Europese integratie juist kunnen gebruiken om een draagvlak voor een liberaal euthanasie en drugsbeleid in Europa te creëren. Dat gebeurt eigenlijk al vanzelf. De ons omringende lidstaten volgen steeds meer onze aanpak. Uiteraard zou het kunnen dat er ook in de toekomst lidstaten blijven die problemen hebben met een liberaler drugs- en euthanasiebeleid. De mogelijkheid om lidstaten verschillend beleid te laten voeren moet dan de oplossing zijn. Wat dat betreft heb ik niets tegen een Europa van verschillende snelheden.’

Van der Vlies:

‘Dat zou ons om allerlei andere redenen ook lief zijn. Wij zijn, zoals u weet, geen voorstanders van het liberale Nederlandse beleid ten aanzien van euthanasie en drugs. Wij vinden al genoeg redenen vanuit onze eigen overtuiging om hier tegen te zijn. Als Europa het drugsbeleid gaat harmoniseren gaat Nederland terug naar af. Maar Europa is voor ons niet het eerste middel tegen de Nederlandse tolerantie ten aanzien van drugs en euthanasie.’

Over de uitbreiding van de Europese Unie moet ook in Nederland een referendum gehouden worden.

Rosenmöller:

‘Mee eens. Over alle wezenlijke wijzigingen van het Verdrag van Rome moeten referenda gehouden worden. We kunnen wat leren van Ierland en Denemarken. In die landen hebben referenda tot grote debatten, over Europese politiek geleid. Het is belangrijk dat de Nederlandse bevolking echt instemt met de verdere uitbreiding. Het risico dat een referendum op één ‘nee’ uitloopt moeten maar voor lief nemen.

Van der Vlies:

‘Nee. We zijn wel voor uitbreiding, maar kiezen verbreding vóór verdieping. Een referendum past niet in onze zienswijze op de parlementaire vertegenwoordiging. Als je het verkeerd doet, krijg je bij de verkiezingen de rekening gepresenteerd.’

COLOFON: @europa is een opiniërend fax- en emailmagazine over Europa. De redactie stelt zich ten doel het debat over de toekomst van Europa te stimuleren. @europa verschijnt om de twee weken op zaterdag en wordt gemaakt door een onafhankelijke redactie. @europa wordt mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

REDACTIE: Mark Beunderman, Esther Gaarlandt, Vanessa Lamsvelt, Martin Mevius, Jan Middendorp, Sara Muller.

REDACTIEADRES: @europa, Noordermarkt 5, 1015 MV, Amsterdam, Nederland telefoon: 020-7990960, fax: 020-7990969

AANMELDEN:

Aanmelden voor een gratis mailabonnement kan op www.ateuropa.nl (link aanmelden)

- Vervolg pagina 1 -

- De EU en sancties tegen Israël -

Lidstaten zoals België en Frankrijk willen nog veel verder gaan dan Hoekema en Koenders. Van Baalen vindt de voorstellen van zijn collega's al te ingrijpend. 'Mocht bij herstemming de motie aangenomen worden, wat ik niet verwacht, dan moet van Aartsen die naast zich neerleggen. Het beste wat Europa nu kan doen is de lijn van Bush en Powell volgen in plaats van zelf allerlei signalen voor de Bühne af te geven.' Alfred Pijpers, onderzoeker aan het Nederlands Instituut voor Internationale Relaties Clingendael, is het met Van Baalen eens. 'Israël zal niet onder de indruk zijn van politieke of economische sancties van de Europese Unie. De EU kan nu het beste

afwachten en achter de schermen de VS steunen bij het zoeken naar een oplossing.'

Poging Fischer

De Duitse Minister van Buitenlandse Zaken, Joschka Fischer, presenteerde voor de algemene Raad in Luxemburg een lange-termijnplan om het conflict tussen de Palestijnen en Israëli's op te lossen. In Luxemburg werd besloten hier, zolang Powell nog bezig was met zijn bemiddelingspoging, niets mee te doen. De vraag is of het plan van Fischer, nu de poging van Powell mislukt, is wel wat kan betekenen. Pijpers denkt dat het geen enkele zin heeft om Fischer met een

mandaat van de Europese Unie naar het Midden Oosten te sturen. 'Na al het rumoer over sancties zal Israël Fischer niet met open armen ontvangen.' Hartmut Nassauer, europarlementariër voor het CDU/CSU, ziet wel wat in het plan van Fischer, en zou niet tegen een bemiddelingsreis van zijn landgenoot naar Israël zijn. 'Fischer heeft zowel met de Israëli's als de Palestijnen goede contacten.' Nassauer voorziet echter een –voor het Europese buitenlands beleid tekenend- gevaar. 'Door Fischer te sturen zal de huidige voorzitter van de Europese Unie, Spanje, ernstig gebruuskeerd zijn. Het zal wel dus wel niet door gaan.'

- Vervolg pagina 1-

- Europees asielbeleid -

Ook VVD Tweede Kamerlid Henk Kamp betreurt de vertraging. 'Het hele beleid zou binnen anderhalf jaar rond kunnen zijn.' Nebahat Albayrak, PvdA Tweede Kamerlid, vindt echter dat de Commissie er wel degelijk vaart in brengt. 'De Commissie verdient veel lof voor de richtlijnen over het asielbeleid die reeds opgesteld zijn, het loopt stuk op het politieke beleid van de lidstaten. Niet alle lidstaten zijn doordrongen van het belang van een gemeenschappelijk asiel beleid'.

Versplinterde aanpak

Niet alleen duurt de totstandkoming van Europese afspraken over asielbeleid erg lang, het wordt ook versplinterd behandeld. De door de Commissie voor te stellen asielprocedure is namelijk slechts één onderdeel van het voorgenomen Europees asielbeleid. Andere onderdelen zijn bijvoorbeeld normen voor de opvang van asielzoekers en een gemeenschappelijke interpretatie van de definitie van vluchteling. Al deze onderdelen worden steeds onder een ander voorzitterschap behandeld. Zo neemt Spanje de normen voor de opvang voor zijn rekening en zal

Griekenland zich waarschijnlijk bezighouden met de asielprocedure. Diederik Kramers, medewerker bij de VN vluchteling- en organisatie United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), wil een meer samenhangende aanpak. 'Er bestaat overlap tussen de verschillende bouwstenen van het asielbeleid. De normen voor de opvang, die nu besproken worden, zijn nauw verbonden aan de richtlijn voor gezinshereniging, terwijl die nog niet besproken wordt. Het is belangrijk dat bij de onderhandelingen een holistische aanpak wordt gehanteerd. Eerst moet de definitie van 'vluchteling' behandeld worden, en moet niet gewacht worden tot het Deense voorzitterschap (in juli 2002), zoals nu gepland is. Stefan Kok sluit zich aan bij Kramers. 'Het had voor de hand gelegen te beginnen met het definiëren van het begrip 'vluchteling'. Dit is niet gebeurd omdat dat het meest omstreden punt is.' D66 Europarlementariër Lousewies van de Laan noemt het huidige beleid 'structureel fout'. 'Het zou veel beter zijn wanneer Europa één integraal beleid voerde in plaats van dit

versnipperde beleid waarbij visie en politieke wil ontbreken. Asielzoekers moeten ook asiel kunnen aanvragen in hun eigen regio waarna op basis van evenredige spreiding wordt bepaald welke lidstaat ze opvangt.' Kamp wil ook één Europese aanpak. 'Minimumnormen stellen voor lidstaten is zinloos. Op korte termijn is het het meest effectief vluchtelingen asielaanvragen te laten doen in het land waar ze binnen komen. Daarna kunnen ze evenredig worden verdeeld over de lidstaten. Op lange termijn moet het helemaal niet meer mogelijk zijn om asiel aan te vragen bij de Europese Unie, maar moet het asiel beleid via de UNHCR lopen. Asielzoekers kunnen dan bij hen aankloppen in plaats van naar Europa toe te komen. De UNHCR kan ze dan evenredig verdelen over de hele wereld.' Doede Ackers, werkzaam op het directoraat-generaal van justitie en binnenlandse zaken van Eurocommissaris Vitorino: 'Het is een idee om op een later tijdstip met een totaal pakket te komen, maar op dit moment is het te complex en te groot.'

Column Hup Hans van Mierlo!

Alle besluiten die het Europese integratieproces eerder hebben versneld werden van buitenaf beïnvloed. Eerst was het de VS die na de oorlog Europa tot coöperatie aanzette. De economische dreiging van Azië in de jaren tachtig leidde in 1992 tot het feit van een vrije Europese markt, waartoe al in 1957 bij het Verdrag van Rome was besloten. Het volgende wapenfeit was de EMU met zijn bank en munt. Ook daarover werd decennia lang gedelibereerd. Maar alleen door de desintegratie van de USSR kreeg Duitsland haar vereniging en Frankrijk, over enige schakels heen, de mark, die de EMU zou gaan heten. Diezelfde desintegratie van de Sovjet-Unie bepaalde tenslotte het besluit om de voormalige satellietstaten tot de EU toe te laten.

Aan zichzelf overgelaten zitten de staten van Europa nog steeds in het Europese dilemma verstrikt. Nationale zwakte dwingt tot samenwerking die door datzelfde nationalisme wordt gefrustreerd. Meer dan een halve eeuw roept de politieke elite 'voorwaarts', maar als hun eigen positie in het geding komt doen ze niets. Die elite was bereid om een markt te vormen, zij het onder druk van buitenaf. Marktvorming is betrekkelijk gemakkelijk. Het is een vorm van negatieve coöperatie, omdat staten onderling economische barrières van in- en uitvoerrechten slechten. Maar als ze positief moeten samen werken,

rijzen de problemen. In dat geval moeten ze samen iets doen en dat bedreigt direct wat de staten meer dan alles lief is: hun nationale autonomie. Dus heerst in belangrijke zaken het vetorecht dat die autonomie beschermt, maar tegelijkertijd besluitkracht onderuithaalt en het democratische toezicht verlamt. Als oude stamhoofden zitten de regeringsleiders bij elkaar, glimlachen, maar slijpen ondertussen de messen bij hun geheim conclaaf.

Dat is niet nieuw. Staten zijn van oudsher uiteindelijk op zichzelf aan geweest. Hun orde wordt gedictieerd door de onderlinge rivaliteit, gewelddadig of niet, en voor zover ze samenwerken is ook deze coöperatie deel van hun concurrentie. Aan deze statenbarbarij komt pas een eind als de ene staat de andere overwint en tot onderlinge samenwerking dwingt, of als een extern of gemeenschappelijk gevaar zo groot is dat ze de verdeeldheid smoort. Wie derhalve de integratie wil versnellen, moet op zoek naar de als gemeenschappelijk ervaren dreiging die tot nieuwe daden dwingt. Waar is die dreiging nu? Europa is een markt en verder niet zeuren. Duitsland wil daarentegen bij monde van sociaal-democraten en verwante politici een Europese federatie naar het model van de eigen Duitse Bondsrepubliek, en Frankrijk een federatie van natie-staten, maar wat dat is kan niemand duidelijk maken. Kortom, verdeeldheid troef. Kennelijk

vormt die uitbreiding van de EU vooralsnog geen voldoende dreiging. En Nederland? Kok en de zijnen houden de kiezen op elkaar. Het heeft geen zin om de koers te bepalen zolang de verschillende kapiteins van de Europese vloot ieder een andere kant uit willen, zegt ook Hans van Mierlo. Hij is de vertegenwoordiger van de Nederlandse regering in de Europese Conventie die moet zeggen hoe het verder met Europa moet. Van Mierlo is persoonlijk een voorstander van een Europese federatie, liet hij onlangs weten, maar dat is kennelijk niet genoeg. Dat wekt verbazing, omdat de verkiezingsprogramma's van de meeste politieke partijen in Nederland pleitten voor een ontwikkeling die onmiskenbaar in federale richting gaat. Dus waarom is deze 'vernieuwer' zo terughoudend. Kom op van Mierlo, grijp je kans. Overtuig Frankrijk dat het in een groot Europa een 'quantité négligable' wordt, tenzij dat Europa federaal is en dit land een nieuwe mondiale toekomst biedt. Begin dan aan een federale kern in het hart van Europa met Frankrijk, Duitsland, de Benelux, Spanje en Portugal. De andere zullen volgen.

Paul Kapteyn
Vice-voorzitter Vereniging
Democratisch Europa

De VDE organiseert het Europese publieke debat en publiceert de periodiek 'Euforum'.
Inl. Felix Meritis, tel.020 626 23 21